

Zer egiten dugu sortzen dugun zaborrarekin?

Munduan sortzen dugun zaborrez eta kutsaduraz arituko zara sekuentzia honetan. Gai hau hizpide, ariketa hauek egingo dituzu:

- Gaiari sartzeko, galderei erantzun eta ondoren arrazoitu talde txikitan.
- Erreportajea entzun ondoren, galderen erantzun zuzenak aukeratu.
- Binaka gaiari loturiko zenbait albiste elkarri kontatu.
- Informazio berriarekin taula bete eta taldean komentatu.

Ba al dakizu?

Kutsadura dugu sekuentzia honetan hizpide. Erantzun galdera hauei eta arrazoitu zure erantzuna, binaka.

1. Badakizu zein diren munduan gehien kutsatzen duten hiru herrialdeak?

- ☐ Txina, Ameriketako Estatu Batuak eta India.
- ☐ Kanada, Txile eta India.
- ☐ Japonia, Kanada eta Txina.
- ☐ Ameriketako Estatu Batuak, Hego Korea eta Japonia.

2. Zein da gehien birziklatzen duen Europako herrialdea?

- ☐ Islandia.
- ☐ Alemania.
- ☐ Austria.
- ☐ Suitza.

Munduko zabortegia

Entzun zer dioten Juanjo San Miguel kazetariak Txinan hartutako erabaki bati buruz. Entzun ondoren, beheko galderen erantzun zuzenak aukeratu eta alderatu taldekoekin.

1. Zergatik hasi zen Txina hondakin solidoak inportatzen?

- ☐ Lehengai hobeak behar zituelako.
- ☐ Zituen lehengaiak kalitate eskasekoak zirelako.
- ☐ Hondakin horiek birziklatzeko.

2. Zer erabaki hartu du Txinako Gobernuak?

- ☐ Munduan sortutako zaborrik ez inportatzea.
- ☐ Mundu guztiak jasotzen duen zabor-kopurua murriztea.
- ☐ Zabor gehiago ez birziklatzea.

3. Plastikohondakinei dagokienez Txinak hartutako erabakia oso garrantzitsua da. Zergatik?

- ☐ Hemendik aurrera zenbait herrialdetan hondakin gutxiago birziklatuko direlako.
- ☐ Orain arte Txinak mundu guztiko plastikoaren % 65 inportatzen zuelako.
- ☐ Zenbait herrialdek sortutako plastiko-hondakin gehienak Txinara bidaltzen zituztelako.

4. Erabaki honek zer ondorio sortuko ditu zenbait herrialdetan?

- ☐ Plastikohondakinak desagiteko beste irtenbide batzuk aurkitu beharko dituzte.
- ☐ Sortzen duten zaborra beste herrialde batean ezkutatu beharko dute.
- ☐ Orain zenbait herrialdek kutsadura handiagoa sortuko dute.

5. Zer adierazpen egin du Greenpeacek gai honen inguruan?

- ☐ Txinak zaborra birziklatzen duen arren kutsadura handia sortzen duela.
- ☐ Txinak orain arte izan duen kontsumo-eredua aldatu beharko duela.
- ☐ Txinak besteen zaborrak birziklatzeagatik egindako mesedea baloratu beharko genukeela.

Albisteak elkarri kontatzen

Behean, hondakin solido eta elektronikoei buruzko zenbait albiste dituzu. Irakurri eta azpimarratu zuretzat berria den informazioa. Ondoren, aukeratu daturik harrigarrienak eta azaldu zure ikaskideari. Behean zenbait adibide dituzu.

- Ameriketako Estatu Batuetan 500 milioi ordenagailu zaharkituta daude eta 130 milioi sakelako telefono baztertzen da urteoro. Gainera, 20 milioitik gora telebista eta ordenagailu-pantaila pilatzen da urtero etxe eta bulegoetan... Eta baztertzen diren milioika gailu horietatik % 10 baino ez da birziklatzen

- AEBetako zabor elektronikoen % 80 herrialde behartsuetara esportatzen da, adibidez Mexiko eta Indiara. Zabor horien sortzaile nagusiak AEB, Europa, Japonia eta Hego Korea dira.

- Bateriek eta tresna elektronikoen arriskugabeak ematen dute, baina osagai kimiko pozoitsuak isuri ditzakete airean eta uretan; hala nola: beruna, merkurioa edo kadmioa. Ordenadore batek 4-8 libra berun izan ditzake, herri oso bat kutsatzeko adina.

- Nigerian, beste herri askotan, zabortegi kontrolik gabeak aurkitu dituzte, telebistak eta ordenagailuak sutan, azidoz eta metal astunez kutsatutako erreka eta putzuak, haurrak hondakin toxikoen artean jolasean... edo bilketa lanean.

- Lehen munduak sortzen duen zabor teknologikoaren % 80 Afrikara bideratzen da. Besteak beste, kobalto, artsenikoa edota nikela atzeman dizkiete odolean Afrikatik Kanarietara heltzen diren etorkinei. Lehen munduak Afrikara bidaltzen duen zabor teknologikoaren arrastoa da.

Iturria: [Gero eta e-zabor gehiago sortzen du e-gizarteak](#). Argia. Bertsio moldatua.

- **Badakizue** Estatu Batuetan, sortzen duten zabor elektronikoen % 80 herrialde behartsuetara esportatzen dela? Eta zabor horien sortzaile handienetakoa Japonia **OMEN** da.

- Ez da egia izango! Ba, nik **irakurri dut** Nigerian adibidez, kontrolatuta ez dauden zabortegiak aurkitu dituztela, eta bertan, haurrak **OMEN** zeuden jolasean, hondakinen artean. Ikaragarria, ezta?

Osasunaren Mundu Erakundeak (OMEk) argitaraturiko [herrialde kutsatuenen mapa](#) (2017).

Zuk hori bazenekien?

Sekuentzian zehar jaso duzun informazio guztia kontuan hartuta, beheko taula bete. Ondoren, komentatu taldean, beheko adibideari erreparatuta.

Jaso dudatan informazio berria	Datu harrigarriak
Txinak zenbait hondakin-mota ez ditu gehiago inportatuko, adibidez, plastikoa	Gure zabor elektronikoen % 80 Afrikara bideratzen da.

- Nik ez nekien Afrikan hainbeste hondakin toxiko jasotzen zituztenik, eta nahiko harrigarria iruditzen zait.
- Ba, nik hori irakurrita nuen, baina larria iruditzen zait gure zikinkeria guztia herrialde behartsuetara eramatea.
- Ba, nik irakurrita nuen Txinak plastiko-hondakin asko jasotzen zituztela, baina ez nekien orain Gobernuak hondakinen inportazioa murrizteko erabakia hartua zuenik.

Zuzenketa-orria

Ba al dakizu?

1. Badakizu zein diren munduan gehien kutsatzen duten hiru herrialdeak?

✓ Txina, Ameriketako Estatu Batuak eta India.

2. Zein da gehien birziklatzen duen Europako herrialdea?

✓ Alemania.

Munduko zabortegia

1. Zergatik hasi zen Txina hondakin solidoak inportatzen?

✓ Hondakin horiek birziklatzeko.

- Zer erabaki hartu du Txinako Gobernuak?

✓ Mundu guztitik jasotzen duen zabor-kopurua murriztea.

3. Plastikohondakinei dagokienez Txinak hartutako erabakia oso garrantzitsua da. Zergatik?

✓ Zenbait herrialdek sortutako plastiko-hondakin gehienak Txinara bidaltzen zituztelako.

4. Erabaki honek zer ondorio sortuko ditu zenbait herrialdetan?

✓ Plastikohondakinak desegiteko beste irtenbide batzuk aurkitu beharko dituzte.

5. Zer adierazpen egin du Greenpeacek gai honen inguruan?

✓ Txinak zaborra birziklatzen duen arren kutsadura handia sortzen duela.

Transkripzioa

ESATARIA.- Nazioartean, Txinako Gobernuak gaur egun mundu guztitik jasotzen duen zaborra murrizteko erabakia hartu du. Zabor hori birziklatzeko jasotzen dute txinatarrek. Erabaki honek arazo handiak sortuko ditu mundu guztian, besteak beste, Estatu espainiarrean, Juanjo San Miguel.

JUANJO SAN MIGUEL.- 80ko hamarkadan Txina hondakin solidoak inportatzen hasi zen. Hondakin horiek birziklatu eta lehengaien eskasiari aurre egiteko. Baina, birziklatzeak kutsadura handia sortzen du. Eta orain Txinak erabaki du ezin duela munduko zabortegia izaten segi. Hilabete honetan onartutako legearen arabera 24 hondakin-mota debekatuko ditu, lau taldetan sailkatuta: plastikoak, paperak, metal batzuen zepak eta ehun-hondakinak. Eta garrantzia berezia du plastikoarenak, 2.1016an Txinak mundu guztiko plastiko guztiaren %56 inportatu zuelako eta herrialde batzuek: Espainiak, Japoniak, Mexikok eta Hego Koreak, besteak beste, sortutako plastiko-hondakin gehiena Txinara bidali zutelako. Hemendik aurrera herrialde hauek beste bide batzuk aurkitu beharko dituzte plastiko-zaborrak desegiteko.

Greenpeace erakundeak adierazi du Txinak zaborra birziklatzen zuela, baina ordainetan kutsadura handia sortzen duela. Orain herrialde hauek ezingo dute euren zaborra ezkutatu eta neurriak beraiek hartu beharko dituzte. Erakunde ekologistak dio nahitaez gure kontsumo-eredua aldatu beharko dugula, ezin dugulako pentsatu mundua agortezina dela. Txinako albiste-agentzia ofizialak adierazi du, berriz, garatutako herrialdeek aitortu beharko luketela Txinak egin dien mesedea urteetan, berak zikinkeria jaso duelako besteek inguru garbiagoa izan dezaten.